

Anti-Pestprotocol

“ Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

De school moet een veilige plaats zijn, waar alle kinderen zich op hun gemak voelen, zichzelf durven zijn, zich geaccepteerd weten, vertrouwen in zichzelf en in anderen kunnen hebben. Om de veiligheid te waarborgen, zijn regels en structuur nodig.

Wij benaderen alle leerlingen met respect. Wij leven met de kinderen mee. Daarbij gaat het niet alleen over zaken die met school te maken hebben, maar wij besteden ook aandacht aan zaken uit de privésfeer, die kinderen als belangrijk ervaren.

De leerkrachten bevorderen het zelfvertrouwen door een realistische verwachting van de leerlingen te hebben en de leerlingen positief te benaderen. Deze positieve benadering is essentieel voor het welzijn, de leermotivatie en de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen.

Alle kinderen krijgen de kans om zich op eigen niveau te ontwikkelen.

De leerkrachten observeren de leerlingen goed, zodat problemen tijdig worden gesignaleerd en dat er zo nodig adequaat kan worden gehandeld.

Door regels goed zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Pesten of Plagen? – Een wereld van verschil

Wat is plagen?

Plagen gebeurt onbezonnen, spontaan. Het plagen heeft geen kwade bedoelingen en duurt niet lang. Het speelt zich af tussen “gelijken”. Meestal is het verdraagbaar of plezierig, maar het kan ook kwetsend overkomen. Meestal gebeurt plagen één tegen één. Nu eens plaagt de ene, dan weer de andere. De relaties worden na het plagen meteen weer hervat. Het geplaagde kind blijft volwaardig lid van de groep. De groep lijdt er niet onder.

Wat is pesten?

Pesten gebeurt met opzet, meestal met voorbedachten rade en met de bedoeling iemand te kwetsen. Het betekent het systematisch misbruiken van persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. Pesten kan variëren van steeds terugkerende kleine

pesterijen tot echte bedreigingen en lichamelijk geweld. De ergste vorm van pesten is wanneer een aantal kinderen besluit om één kind te intimideren.

De relatie tussen de pester en het kind dat gepest wordt, herstelt traag en moeilijk. Het gepeste kind voelt zich niet meer bij de groep horen. De groep lijdt onder een onveilig gevoel als gevolg van dit probleem.

Pesten kent vele vormen zoals:

- *Verbaal* – kleineren, uitschelden, uitlachen, roddelen.
- *Lichamelijk* – knijpen, laten struikelen, duwen, vechten.
- *Gebaren* – dreigende gezichtsuitdrukkingen of –gebaren.
- *Afpersing* – eisen dat geld, de middagboterham of schoolwerk wordt afgegeven, dingen afpakken.
- *Buitensluiten* – niet mee mogen doen, bij activiteiten steeds worden buitengesloten.
- *Telefonisch of mailen* – pesterijen via de telefoon of internet.

Wat is de oorzaak van pesten?

Sommige kinderen pesten omdat ze geen betere manier kennen om hun problemen op te lossen en agressie hun normale reactie is, als er conflicten zijn. Misschien hebben ze gezien dat hun ouders ook op die manier reageren als er problemen zijn.

Soms doen kinderen mee met het pesten om populair te worden of om bij een groep te horen. Er zijn kinderen die zo slecht in hun vel zitten dat ze andere kinderen pesten om zichzelf sterker te voelen of om een zondebok te vinden waar ze hun eigen frustraties op kunnen afreageren.

Sommige kinderen lopen eerder kans om slachtoffer van pesten te worden dan andere. Vaak zijn ze gevoeliger, omzichtiger en rustiger dan andere kinderen. De kans bestaat dat hun reactie op het pesten onbedoeld de pestkop beloont, bijvoorbeeld doordat ze van streek raken, gaan huilen, toegeven of geen weerstand bieden. Hierdoor raken pestkoppen eraan gewend dat ze hun zin krijgen en zullen ze door blijven gaan met andere kinderen te pesten.

Pesten komt vaker voor in de hoogste groepen van de basisschool. Het is het begin van de puberteit waarin kinderen grote veranderingen ondergaan op lichamelijk, sociaal en emotioneel gebied.

Er zijn kinderen die experimenteren met intimidatie en machtsuitoefening, meestal onder invloed van een groep. Andere kinderen zijn in deze periode juist extra kwetsbaar vanwege veranderingen in hun uiterlijk.

Wat zijn de gevolgen van pesten?

- Kinderen kunnen lichamelijke klachten krijgen als buikpijn en slaapproblemen.
- Kinderen voelen schaamte en kunnen angstig worden.
- Kinderen kunnen onzeker zijn, weten niet wat eraan te doen. Ze kunnen bang zijn dat het pesten erger wordt als ze erover 'klikken'

Wat is ons schoolbeleid tegen pesten?

- De Paulus is een school die aandacht besteedt aan sociale competentie en burgerschap. Wij gebruiken daar ook een methode voor: "**Kinderen en hun sociale talenten**". Hierin wordt de kinderen geleerd hoe ze met elkaar en zichzelf omgaan, zodat ze uitgroeien tot sociaal competente personen, die goed met zichzelf en goed met anderen om kunnen gaan. Die deel uit willen en die deel uit kunnen maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan kunnen en willen leveren.
Ze leren bijvoorbeeld dat ze niet mogen slaan als ze ruzie hebben met een ander kind, maar dat ze de ruzie met praten moeten oplossen.
Ze leren ook om samen te werken met andere kinderen en hoe ze op een goede manier voor zichzelf kunnen opkomen. Al deze vaardigheden zijn belangrijk voor kinderen: ze zullen deze vaardigheden nu- maar ook later- nodig hebben in de maatschappij.

- De lessen worden gegeven in alle groepen en zijn opgedeeld in thema's: ervaringen delen, aardig doen, samenspelen en werken, een taak uitvoeren, jezelf presenteren, een keuze maken, opkomen voor jezelf en omgaan met ruzie. Deze vaardigheden worden geoefend tijdens klassen- of kringgesprekken, rollenspel, creatief schrijven of tekenen en handvaardigheid.
- Alle kinderen worden elk najaar en voorjaar door de leerkrachten geobserveerd op hun sociaal-emotionele ontwikkeling. De **Sociale Competentie Observatielijst (SCOL)** is een leerlingvolgsysteem. Met de SCOL brengen wij het gedrag van de kinderen in kaart en volgen wij hun vorderingen per jaargroep. De methode "Kinderen en hun sociale talenten" en de SCOL gaan uit van dezelfde visie op sociale competentie. Ze hebben dezelfde gedragscategorieën en gaan over dezelfde doelen. Op basis van deze resultaten kunnen we nog gericht een keuze maken voor de lessen uit de methode en vaststellen of de lessen effect hebben gehad.
- In de groepen 1 en 2 wordt jaarlijks de klassikale training "Piep en Paf" aangeboden.
- Samen met de Castricumse Tabijnscholen starten we in 2013 een pilot met de Sociale Vaardigheidstraining "Rots en Water", waarbij kinderen leren hoe ze zich kunnen opstellen om geen slachtoffer van pesters te worden.

Wat te doen als het toch gebeurt?

De vijfsporenaanpak

Bij het oplossen van het pestprobleem gaan we uit van **de vijfsporenaanpak**, bestaande uit:

1. hulp aan het gepeste kind, in de vorm van adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining;
2. hulp aan de pester, in de vorm van een sociale vaardigheidstraining of een cursus in het omgaan met agressie;
3. hulp aan de zwijgende middengroep, in de vorm van het mobiliseren van deze groep;
4. hulp aan de leerkracht, in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden;
5. hulp aan de ouders, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen.

Als ouder

Wordt uw kind op school toch gepest, of voelt het zich niet lekker in de groep? Meldt dit dan in de eerste plaats bij de leerkracht. Wacht daarmee niet te lang. Komt u er met de leerkracht niet uit, neem dan contact op met de directie.

Pesten mag nooit worden genegeerd en het aanpakken van de pester moet je niet aan kinderen overlaten. Volwassenen moeten zodra het probleem hun bekend is, onmiddellijk optreden. Vertel je kind wat je eraan gaat doen. Praat met de mensen die de leiding hebben op de plek waar het pesten zich voordoet. Bepaalde vormen van pesten houden meteen op zodra de school of andere ouders weten van het probleem. Volwassenen kunnen de pester aanspreken, scherper in de gaten houden en het kind helpen om op een andere manier zijn problemen op te lossen.

Wat **niet** helpt, is kinderen leren of vertellen dat ze moeten terugvechten. Dat leidt vaak alleen maar tot meer pesten. Kinderen die worden gepest, zijn misschien niet zo sterk als de pester. Hun angst om het gevecht te verliezen is heel reëel.

Een betere manier om pestgedrag te bestrijden is om je kind te leren hoe hij of zij zich kan opstellen tegenover de pestkoppen en om veranderingen aan te brengen in de situatie waar het pesten zich voordoet.

Als leerkracht

Leerkrachten besteden klassikaal aandacht aan het pesten als zij pestgedrag waarnemen of als zij het idee hebben dat er sprake is van 'onderhuids pesten'.

Zij besteden op een adequate manier aandacht aan kinderen die worden gepest, de pesters en de toeschouwers. Dit gebeurt door middel van de methode en haar werkvormen.

- Wij bieden hulp aan het kind dat wordt gepest, luisteren naar het kind en nemen zijn/haar problemen serieus. Met het gepeste kind overleggen we over mogelijke oplossingen.
- Wij bespreken met de pester wat pesten voor een ander betekent.
- Wij betrekken de middengroep over hun rol in het geheel. Juist de toeschouwers moeten in actie komen en het pestgedrag melden.
- Wij steunen en informeren de ouders van gepeste kinderen en pesters.

Om te onthouden voor ouders en leerkrachten

- Grijp meteen in wanneer er wordt gepest.
- Praat met de personen die verantwoordelijk zijn voor de plek waar het pesten zich voordoet.
- Luister rustig naar het kind en stel vast wat er precies is gebeurd.
- Vat het probleem samen.
- Stimuleer het kind om een aanpak te bedenken.
- Maak een lijst met oplossingen en kies er één of meer die een redelijke kans van slagen hebben.
- Speel een gekozen oplossing samen met het kind na, voordat hij deze gaat uitproberen.
- Controleer of de gekozen oplossing werkt.
- Als het pesten zich op school voordoet, zorg er dan voor dat de leiding van het probleem weet en bepleit dat het pesten wordt aangepakt.

Als kind

Wij zitten als school in een goede positie om pesten te onderkennen en op een positieve manier tussenbeide te komen. Een brede aanpak waarbij de hele school wordt betrokken, is nodig om alle kinderen ervan te doordringen dat pesten **ontoelaatbaar** is. Kinderen moeten leren dat ze rechten hebben, maar ook dat ze **verantwoordelijkheden** hebben. Bijvoorbeeld voor de omgang met elkaar en voor een goede sfeer op school. Onze school kan de kinderen stimuleren om pestgedrag te melden en er iets aan te doen. Daarbij moet nadrukkelijk worden gesteld dat rapporteren over pesten iets anders is dan klikken.

Klikken doen kinderen om zelf beter te worden, pestgedrag melden doe je om anderen te helpen.

Een paar tips, die je misschien kunnen helpen

Kom voor jezelf op, je bent het waard! Hieronder kun je lezen hoe je dat kunt doen.

- Probeer rustig te blijven en de pesters te negeren. Pesters vinden het namelijk alleen maar leuk als jij reageert. Wanneer je dit niet doet, is de lol er voor de meeste pesters gauw vanaf. Het zal misschien niet meteen helpen. Probeer het dus echt vol te houden.
- Laat met je lichaamshouding zien dat je niet bang bent (ook al ben je dat wel van binnen). Dit werkt echt. Sta recht op houd je borst naar voren, en je benen een beetje uit elkaar. Kijk de ander zelfverzekerd (maar niet uitdagend) aan! Kijk dus niet naar beneden.
- Hoe meer jij jezelf terugtrekt of juist hoe meer jij uit je dak gaat, des te blijer maak je de pesters.
- Kijk de pester aan, en zeg dat hij/zij moet stoppen. Als hij/zij dat niet doet, loop dan rustig bij hem/haar weg. Probeer niet te laten merken dat je bang bent. Zeg niets meer en kijk ook niet achterom.
- Maak vrienden en praat met andere kinderen uit je klas. Als je vrienden maakt, sta je er niet alleen voor en word je minder gauw gepest. Een paar tips om vrienden te maken: toon interesse in andere kinderen. Praat bijvoorbeeld met iemand in de pauze. Nodig kinderen uit voor je feestje. Spreek iemand aan in de klas die je niet zo goed kent.
- Ga thuis voor de spiegel staan en oefen met rechtop staan. Houd je borst vooruit en kijk zelfverzekerd naar jezelf in de spiegel. Als je wilt kun je ook oefenen met korte zinnen, zoals: Stop daarmee! Of, "Houd daar nu mee op".

- Huilen of woest worden, vinden pesters alleen maar heel erg leuk. Probeer daarom gewoon weg te lopen met een rechte rug. Belangrijk!

Vergeet niet dat je mag zijn wie je bent. Jij bent gewoon goed zoals je bent. En.....je hoeft ook echt niet iedereen aardig te vinden, dat geldt andersom ook.

De basisregel

Groep 1 t/m 4

Als ik zeg stop, dan hou je op.

Groep 5 t/m 8

Stop. Hou op.

Checklist:

1. Zeg: "Stop, Hou op!
2. Blijf rustig.
3. Negeer de pester.
4. Sta rechtop.
5. Wees jezelf.
6. Kijk de ander aan.
7. Maak vrienden met anderen. c
8. Loop weg met een rechte rug.

Consequenties bij pestgedrag

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden):

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De straf is opgebouwd in 6 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering laat zien in zijn / haar gedrag:

Fase 1:

- Door gesprek: bewustwording bij de pester voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Eén of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in digitale leerling dossier (ESIS) en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Groepsinterventies en individuele hulp a.d.h.v. orthopedagogisch materiaal.
- Alle ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 5:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 6:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden

Daarbij geeft het Tabijn-protocol "Beleid Agressie en Geweld" de richtlijnen aan:

Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Schorsing

Van schorsing is sprake, als de veiligheid in het geding is en de voortgang van het reguliere proces in gevaar wordt gebracht.

Is de duur van de schorsing minder dan 24 uur:

Directeur is eindverantwoordelijk en meldt deze aan het CVB.

Is de duur van de schorsing langer dan 24 uur, dan wordt de onderstaande procedure gevolgd.

- De schoolleiding laat een melding uitgaan naar het CvB (Tabijn)
- De directie hoort namens het CvB de leerling, ouders en groepsleerkracht(-en)
- De directie meldt de resultaten van het overleg aan het CvB
- Het CvB neemt een besluit
- Het CvB schorst zo nodig (max. 5 dagen).
(Een uitzondering op de maximale duur van de schorsing vormt de schorsing die ingaat terwijl er overleg gaande is over de definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing duurt in dat geval net zolang als de tijd die nodig is om over de eventuele verwijdering te beslissen)
- De directie informeert namens het CvB de ouders schriftelijk over de inhoud van het besluit, de redenen van de schorsing, de mogelijkheid van bezwaar en de manier waarop zij dat bezwaar kenbaar moeten maken
(In een ongewone, spoedeisende situatie kan het schriftelijke besluit tot schorsing later volgen. De school moet de leerling en ouders wel zo spoedig mogelijk horen)
- De directie informeert namens het CvB de Leerplichtambtenaar en bij schorsing van meer dan één dag, de Onderwijsinspectie
- De leerling blijft thuis, met huiswerk
- Ouders hebben tot 6 weken na dagtekening tijd om bezwaar aan te tekenen tegen het besluit
- Het bezwaar wordt binnen vier weken behandeld, de ouders gehoord hebbende.

Verwijdering

- De directie van de school laat een melding uitgaan naar het CvB (Tabijn)
- De directie hoort, namens het CvB, de leerling, ouders en groepsleerkracht op basis van een gedegen schooldossier
- De directie zoekt een school, die bereid is om de leerling toe te laten. Correspondentie met andere scholen wordt vastgelegd
- De directie meldt de resultaten van het overleg met het CvB
- Het CvB neemt een besluit. Hierbij worden de volgende stappen gezet:
 - Het informeert de leerling en de ouders schriftelijk over de verwijdering en de reden daarvan
 - Het informeert de leerling en de ouders over de manier waarop bezwaar tegen de verwijdering gemaakt kan worden
 - Het stuurt een kopie van zijn brief naar de Inspectie van het Onderwijs en de Leerplichtambtenaar
- Het CvB verwijderd de leerling als punt 3, na 8 weken geen succes heeft
- Ouders hebben 6 weken na dagtekening tijd om bezwaar aan te tekenen tegen het besluit
- Een bezwaar wordt binnen 4 weken behandeld, de ouders gehoord hebbende.